

Asistent pedagoga

Stimulace dítěte v prostředí mateřské školy

Kdo tu dnes s námi je?

- A. Asistent pedagoga
- B. Učitel MŠ
- C. Učitel ZŠ první stupeň
- D. Učitel SŠ
- E. Rodič
- F. Paní Colombová

Otázka pro chat

*Jakou dovednost považujete Vy v předškolním vzdělávání
za nejdůležitější?*

Máte zkušenosti s podporou asistenta pedagoga ve své výuce?

A. Ano

B. Ne

Asistent pedagoga

- Nová pozice ve školském systému – v ČR prostředí se obnovuje tradice pozice pomocného učitele, asistenta pedagoga v období náhradní vojenské služby.
- Získává své legitimní postavení v prostředí pedagogického sboru.
- Řídí se legislativními dokumenty
- zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon o pdg.pracovnících 560/2004 Sb., ve znění pozdějších změn
- Vyhláškou 27/2016 Sb., ve znění pozdějších změn (aktuální změna k 10/2019)
- <http://www.pedagogicke.info/2019/05/vyhlaska-kterou-se-meni-vyhlaska-c.html>

Asistent pedagoga

AP je pedagog. pracovník v souladu s § 2 odst. 2 písm. G) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Odbornou způsobilost asistenta pedagoga stanovuje

§ 20 zákona 563/2004 Sb.

ke kvalifikačním předpokladům AP se vztahuje § 22 a § 32 zákona.

Asistent pedagoga vykonává přímou pedagogickou činnost v rozsahu stanoveném Vyhláškou 416/2017 Sb.

Platové zařazení asistenta pedagoga podle odstavce 5 se řídí nařízením vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě. Povolání č. 2.16.05

AP se pohybuje v rozmezí **od 7. do 9. platové třídy** podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti vykonávané práce.

Vyhláška č.27/2016 Sb., vychází ve stanovení **NFN pro asistenta pedagoga z 8. platové třídy. Novela vyhlášky upravuje...)**

Stimulace dítěte - podpora
Pomoc – bezmoc - moc?
Pomoz mi, abych to sám zvládl!
Nauč mne žít s tím, co mám.
Nauč mne žít se sebou.
Nauč mne žít s druhými.
Nauč mne být.
Nauč mne být tady a teď.

A close-up photograph of a person's hand and arm, wearing a white button-down shirt. The hand is pointing the index finger towards the right. The background is slightly blurred.

stimulace

Pomoc – Po(moc) – moc - bezmoc...

Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce

Robert Fulghum (1988, 2003 ČR)

- O všechno se rozděl. Hraj fér. Nikoho nebij.
- Vracej věci tam, kde jsi je našel.
- Uklízej po sobě.
- Neber si nic, co ti nepatří.
- Když někomu ublížíš, řekni promiň.
- Před jídlem si umyj ruce.
- Splachuj.
- Teplé koláčky a studené mléko ti udělají dobře.
- Žij vyrovnaně – trochu se uč a trochu přemýšlej a každý den trochu maluj a kresli a tancuj a hraj si a pracuj.
- Každý den odpoledne si zdřímni.
- Když vyrazíš do světa, dávej pozor na auta, chytني někoho za ruku a drž se s ostatními pohromadě.
- Nepřestávej žasnout. Vzpomeň si na semínko v plastickém kelímku – kořínky míří dolů a rostlinka stoupá vzhůru a nikdo vlastně neví jak a proč, ale my všichni jsme takoví.
- Zlaté rybičky, křečci a bílé myšky a dokonce i to semínko v kelímku – všichni umřou. My také.
- A nikdy nezapomeň na dětské obrázkové knížky a první slovo, které ses naučil – největší slovo ze všech – **DÍVEJ SE**

Z Vaši odpovědí na anketní otázku vyplývá....

- Dítě přichází do prostředí mateřské školy, adaptuje se na prostředí.
- Provedeme pedagogickou diagnostiku a vytýčíme cíle.
- Připravíme plán.
- S plánem seznámíme asistenta pedagoga.
- Rozdělíme kompetence.
- Zadáme úkoly.
- Pro plánování procesu lze využít tyto formuláře - osobní profil, krátkodobý plán. (dokumenty na vyžádání předá Mgr. Humlová, NÚV)

Případová studie – dítě s adaptačními obtížemi v kolektivu.

Dítě s nepřizpůsobivým chováním, zatím nediagnostikované příčiny. Chlapec přijat k předškolnímu vzdělávání v 4 letech.

- Pepíček vbíhá do třídy, kde si spokojeně hrají děti. Dívky jsou v kuchyňce a připravují nějaké jídlo pro rozmístěné panenky na sedací soupravě. Chlapci jsou zaujati stavbou dálnice, podílí se na využití těžké techniky a stavby díla z kostek.
- Pepíček se bez rozhlédnutí vrhne mezi chlapce, zboří jejich stavbu. Dívčkám smete ze stolu jejich připravené nádobí s jídlem.
- Z pohledu pedagoga má škodolibou radost, směje se a usedá na koberec na krátkou chvíli, pak se opět zvedne a běhá po třídě, přičemž uchopuje různé předměty a pohazuje je po zemi.
- Děti pláčí, žalují na chování Pepíčka. On situaci nechápe, rozhořčení dětí nerozumí.
- Pepíček si vezme hračku, pohodí ji na zem a hledá další cíl své činnosti. Ta se mění nakonec pouze v pobíhání po místnosti.
- Situace se denně opakuje. Ve třídě je asistent pedagoga pro podporu vzdělávání dalšího dítěte s opožděným vývojem řeči.
- Pedagog žádá asistenta o podporu.

Co je příčinou Pepíčkova chování?

anketa

- A. Potřebuje pozornost?
- B. Je agresivní bez příčiny?
- C. Opakuje situaci, kterou vidí doma ?
- D. Snaží se nešťastně navázat kontakt ?
- E. Nemá nastavené hranice?
- F. Není dostatečně stimulován?

Formulace terapeutického cíle

Podpora kolektivu i dítěti v procesu socializace.

Učitel

- Připraví klíčové body plánu pro asistenta pedagoga.
- Cíl – adaptace Pepíčka na třídní kolektiv a účast při kooperativní hře vrstevníků, samostatná hra, ukončení činnosti bez afektu.
- Plán:
 - 1) zjistit od rodiny četnost pobytu mezi vrstevníky a formu trávení volného času s rodinou
 - 2) připravit terapeutický plán pro nácvik kooperativní hry
 - 3) spolupracovat s rodinou dítěte na stejném cíli
 - 3) vytvořit prostředí vzájemné důvěry
 - 4) delegovat na AP konkrétní úkoly

Asistent pedagoga – obecné úkoly

- 1) Pepíčka bude vyzvedávat asistent u dveří do třídy a přebírat si jej od rodiny.
- 2) Během předání získá informace o průběhu včerejšího dne, ranním vstávání a případných obtížích, které rodič zmíní.
- 3) Informace předá pedagogovi, zapíše do záznamového deníku.
- 4) Asistent bude nacvičovat vstup do třídy, společnou hru, koncentraci pozornosti na herní aktivitu, ukončení činnosti bez afektu.
- 5) Asistent provází Pepíčka při ranní volné hře a postupně zapojuje do hry vrstevníků.
- 6) Během celého dne zaznamenává chování chlapce, činí poznámky. Vyhodnocuje.

Co s tím můžeme dělat? Facilitace, dramaterapie.

Kolektiv (pedagog, asistent pdg.)

- Co může udělat učitel? Co může dělat asistent? Podpoříme dítě v adaptaci na školní prostředí.
- Podpoříme dětský kolektiv ve snaze adaptovat Pepíčka.
- Komunitní kruh
- (pomůcky – loutka, figura představující chlapce, který neví, jak najít kamarády– starší děti, plyšová figurka zvířete, které hledá kamarády)
- Děti, máme tu jednoho chlapečka, jmenuje se Franta, nebo medvídko Míšu. Neví, jak najít kamarády.
- Co byste mu poradili?
- Jak se to dělá, když se chcete začít kamarádit?
- A proč to potřebujeme?
- Děti reagují na situaci. Některé si vybavují podobnost příběhu.
- Pozitivně formulujeme postup, jak pomůžeme Frantovi (medvědu Míšovi) najít kamarády.

Asistent pedagoga

Mapování situace

- Definovat rodinné zázemí dítěte (sourozenci, rodinné prostředí, atp. – vhodné i návštěvou v rodině).
- Zjistit zájmy chlapce od rodiny.
- Zmapovat zájmy dítěte v prostředí MŠ.
- Najít vhodné přístupy k dítěti (direktivní, laskavý, přátelský, strukturovaný, podporující se submisivním přístupem, atp.)
- Zjistit schopnost chlapce porozumět pokynům.
- Nastavit komunikační rámec
- Co dítě nejvíce potřebuje?
- Co žádá rodina?

Přípravné kroky

- Rodinné zázemí je podnětné. Chlapec nemá zatím sourozence. V rodině je více dospělých. S dětmi se mimo školku setkává málo.
- Doma si nejraději prohlíží knihy. Někdy hraje loutkové divadlo.
- Doma si nejvíce hraje s ...
- Ve školce nejraději dělá...
- Mluvím klidným hlasem. Formuluji jasně.
- Nejlépe spolu komunikujeme, když mluvím v krátkých větách a dívám se mu do očí, případně chytanu za ruce. Hned k činnosti, o které mluvím přejdeme.
- Celý den je prima, když mu ráno ukážu na fotkách, co nás čeká, ...
- Pepíček nejvíce potřebuje všemu, co po něm chci rozumět.
- Rodina chce, aby byl spokojený a rozvíjel se.

Pedagog

Seznámení rodiče se situací

- Setkání s rodiči za přítomnosti asistenta pedagoga.
- Připraven je záznam písemný (deník dítěte) asistentem o chování Pepíčka.
- Rodičům je sdělena pozitivní informace k naladění společného setkání a příprava na jednání.
- Rodiče jsou dotazováni na výchovný styl, zájmy, komunikaci v rodině, četnost setkávání s vrstevníky, trávení volného času, preferované aktivity, zvláštnosti.
- Rodiče jsou seznámeni se zvláštním chováním chlapce a jsou dotazováni na to, zda byli podobnému chování přítomni. Negativní reakce jsou ponechány bez komentáře.

Seznámení rodičů s plánem podpory

- Rodiče jsou seznámeni s cílem pedagoga během 3 měsíců docházky do MŠ v zapojení chlapce do kooperativní hry s vrstevníky.
- 1. krok adekvátní navázání kontaktu s vrstevníky
- 2. krok pozorování hry vrstevníků bez negativních zásahů
- 3. krok vstup do společné hry vrstevníků s podporou asistenta pedagoga
- 4. krok zjišťování pravidel společné hry s podporou asistenta pedagoga, interakce s vrstevníky, podpora při vzájemné komunikaci, usměrnění
- 5. krok vstup do společné hry na limitovaný časový úsek
- 6. samostatná hra s vrstevníky
- 7. hra s vrstevníky při respektování skupinových pravidel

Cíl pro první týden - pozdravit, nezbořit, věnovat se herní činnosti 20 min.

Vstup do herny

- Asistent pedagoga vyzvedává Pepíčka u dveří.
- Získává informace o průběhu předchozího dne od rodiče.
- Vstupují společně do herny.
- Zdraví děti společně.
- Zastaví se u dětí, které si společně hrají.
- Asistent zabrání ataku Pepíčka v případě, že by chtěl stavbu či jinou činnost destruovat.
- Společně si vyberou hračku či aktivitu a jí se věnují.
- Společně strávený čas při aktivitě asistent hodnotí pozitivně.
- Zaznamenává průběh hry v bodech do dekursu (deníku).
- Asistent komunikuje s Pepíčkem klidným a laskavým hlasem.
- Děti křičí, že jim to opět zboří a odhánějí jej.
- Asistent pozitivně odpovídá dětem, stejně jako pedagog, který se věnuje v tu dobu skupinové grafomotorice. Pepíček by si rád s Vámi hrál. Musíme ho to naučit.
- Splnění činností pro ranní hru asistent hodnotí pochvalou, oznamuje pedagogovi. Pedagog spolu s dětmi podporuje Pepíčka.
- Velmi opatrně vážit formulaci, jakou sdělíme dětem, že Pepíčka podporujeme, aby nedošlo ke stigmatizaci.

Terapie – působení na změnu chování – cíle pro 2.-5. týden terapie

Asistent pedagoga provází chlapce, dle úkolů zadaných pedagogem a podporuje jej v úspěšnosti.

- 1. krok adekvátní navázání kontaktu s vrstevníky
- Opakujeme 5x v průběhu každého dne. AP drží chlapce za ruku, společně zdraví vrstevníky.
- Žádané chování je pozitivně odměněno.
- 2. krok pozorování hry vrstevníků bez negativních zásahů
- Opakujeme 5x v průběhu každého dne, dokud nedojde k osvojení vhodného chování.
- Společně pozorujeme hru dětí a hovoříme o ni. Dáváme dětem i Pepíčkově najevo, jak je jejich činnost důležitá.
- Žádané chování je pozitivně odměněno.
- 3. krok vstup do společné hry vrstevníků s podporou asistenta pedagoga
- Po zvládnutí předchozího kroku opět opakujeme 5x, dokud nedojde k přijetí žádoucího chování.
- Žádané chování je pozitivně odměněno
- 4. krok zjišťování pravidel společné hry s podporou asistenta pedagoga, interakce s vrstevníky, podpora při vzájemné komunikaci, usměrnění.
- Společně s Pepíčkem (držíme jej ve své blízkosti), kdy svou fyzickou přítomností dáváme najevo podporu a jistotu oběma stranám.
- dtto
- 5. krok vstup do společné hry na limitovaný časový úsek
- Obdobně pokračujeme v dalších krocích, abychom nacvičili žádoucí chování.
- Pozitivně ovlivňujeme, upevňujeme žádoucí chování. Podporujeme jej odměnou, kterou dítě vnímá jako ocenění.
- Oceňovat jeho kroky musí též učitel, aby nedošlo k devalvaci.

Hodnocení kroků - společné setkání s rodiči - ideálně po 14 denních intervalech, či po měsíci.

Datum, hodnocení, působení pedagoga, působení asistenta, působení rodiny

- Pedagog
- Asistent
- Rodina
- Co budeme dělat dále? (MŠ)
- Co budeme dělat dále? (rodina)

Příslib

Asistent pedagoga – odborný pracovník, pomocník (slovník cizích slov on line 8/2019)

- Nejsem větší, než Ty, nejsem moudřejší než Ty, ale půjdu kousek cesty s Tebou, abych Ti posvítíl na místa, kam ještě nevidíš.
- Budu Tě držet za ruku, když se budeš bát.
- Budu Ti přítelem, když mne budeš potřebovat.
- Budu Ti společníkem, když budeš sám.
- Ale pustím Tě, když uvidím, že jdeš, i když trochu klopýtáš.

Děkuji za trpělivost !

Mgr. Helena Kumperová

+420 776 333 511

Helena.kumperova@seznam.cz

Mgr. Helena Kumperová
pedagogicko psychologické
poradenství Karlovy Vary

Zajímavé odkazy

- Schopler, E: Výukové aktivity pro děti s autismem (<http://www.modry-klic.cz/produkt/vyukove-aktivity-pro-deti-s-autismem/>)
- <https://www.worldcat.org/title/vyukove-aktivity-pro-deti-s-autismem-individualni-hodnoceni-a-lecebne-vzdelavaci-program-pro-deti-s-autismem-a-deti-s-podobnym-vyvojovym-postizenim/oclc/920661043>
- <http://www.modry-klic.cz/produkt/ucim-se-i-myslet-a-tvorit-namety-pro-vyuku-deti-s-autismem/>
- Kopsová, K., Kops, P. Tygr dělá uááá, <https://www.albatrosmedia.cz/tituly/24066971/tygr-dela-uaa-uaa/>
- Kopsová, K., Kops, P.: Jak se krotí tygr <https://knihy.abz.cz/prodej/jak-se-kroti-tygr>
- Hayden, T.: **Spratek: Příběh dítěte, které nikdo nemiloval**, <https://www.databazeknih.cz/knihy/spratek-pribeh-ditete-ktere-nikdo-nemiloval-24012>
- Weeks, A. a kol.: **Šest kroků ke zvládnutí ADHD, Manuál pro rodiče i učitele**, <https://www.knihcentrum.cz/sest-kroku-ke-zvladnuti-adhd>
- **Ale možná Vás zaujmou i odkazy na video:**
- Summerhill demokratická škola - <https://www.youtube.com/watch?v=vBjQAeJla3o>
- Metoda Son Rise – Joining program – zrcadlení dítěte - <https://www.youtube.com/watch?v=WXGG6AME3Jo>